

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการส่งออกสูง สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศในสัดส่วนที่สูงมาก ทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค มีการพัฒนากระบวนการผลิตและเทคโนโลยี รวมทั้งมีการจ้างงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในปี 2555 ซึ่งมีมูลค่าถึง 1.70 ล้านล้านบาท ซึ่งสถานประกอบการอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศขณะนี้ มีอยู่ทั้งสิ้น 2,304 ราย โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก และมีจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรม 592,956 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ (สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์, 2556)

ทั้งนี้ แม้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงอันเป็นผลเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีและการแข่งขันกับประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า แต่กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวยังถูกจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (Potential Industry) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) โดยมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับแรกของไทยและมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ดังตารางแสดงยอดส่งออกและอัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์, 2556)

ตารางที่ 1.1 แสดงยอดส่งออกและอัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2550-2555

รายการ	ผลิตภัณฑ์	ยอดสินค้าส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)					
		2550	2551	2552	2553	2554	2555
เครื่องไฟฟ้า							
1	เครื่องวีดีโอ VCD, DVD	226.84	103.07	48.13	50.42	54.05	44.39
2	ส่วนประกอบเครื่องวีดีโอ VCD, DVD	513.17	478.50	313.35	403.16	356.03	369.29
3	เครื่องรับโทรทัศน์สี	763.17	933.46	959.19	845.96	1,030.98	1,166.04
4	กล้องถ่าย TV, VDO	926.70	1,118.62	1,202.04	1,692.53	1,891.19	2,279.11
เครื่องไฟฟ้า							
5	ส่วนประกอบเครื่องรับโทรทัศน์ (สายอากาศ ตัววิทยุหรือโทรทัศน์)	718.24	801.24	940.08	1,086.94	1,241.64	1,136.90
6	หลอดภาพโทรทัศน์สี	108.16	31.40	16.93	20.06	17.50	233.69
7	ลำโพงขยายเสียงไมโครโฟน ชุดเครื่องขยายเสียง	182.66	211.02	213.88	250.59	274.35	293.61
8	เตาอบไมโครเวฟ	531.80	462.53	372.14	376.37	344.30	328.55
9	เครื่องคอมพิวเตอร์ของเครื่องทำความเย็น	647.51	821.29	703.24	1,226.00	1,013.60	980.97
10	ตู้เย็น ใช้ตามบ้านเรือน	886.13	1,047.17	968.47	1,229.27	1,356.35	1,461.88
11	เครื่องปรับอากาศสำหรับที่พักอาศัย โรงงาน	2,917.45	2,864.00	2,171.05	2,948.88	3,393.57	3,450.24
12	ส่วนประกอบเครื่องปรับอากาศ	268.26	376.50	267.03	398.94	401.78	458.34
13	เทปแม่เหล็กและจานแม่เหล็ก แผ่น CD สำหรับบันทึกเสียง ภาพ	471.35	445.13	275.22	316.81	299.75	207.14
14	เครื่องซักผ้า	534.15	650.76	588.59	625.54	711.26	780.10
15	สายไฟ ชุดสายไฟ	694.59	681.81	608.22	827.06	949.74	893.97
16	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า สำหรับตัดต่อ ป้องกันวงจรไฟฟ้า รวมถึงเป็น และแผงควบคุม (ฟิวส์, สวิตช์, ปลั๊ก, socket)	1,512.22	1,791.13	1,461.27	1,894.97	2,077.45	1,987.10
17	มอเตอร์เล็ก (กำลังไม่เกิน 750 W)	687.70	776.53	726.81	931.34	1,069.43	892.72
18	ส่วนประกอบของมอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	93.84	65.53	50.78	62.02	61.46	95.87
19	เครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดอยู่คงที่ (Power Supply)	566.64	602.34	512.24	843.28	1,024.05	1,024.73

ตารางที่ 1.1 แสดงยอดส่งออกและอัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2550-2555 (ต่อ)

รายการ	ผลิตภัณฑ์	ยอดสินค้าส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)					
		2550	2551	2552	2553	2554	2555
เครื่องไฟฟ้า							
20	เครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ (เครื่องล้างจาน ลิฟต์บันไดเลื่อน ฝายเครื่องให้สัญญาณไฟ)	1,735.87	1,878.13	1,816.45	2,455.47	2,764.73	2,859.10
รวมเครื่องไฟฟ้า		16,332.11	17,767.32	15,645.62	20,271.38	22,110.41	22,829.43
เครื่องอิเล็กทรอนิกส์							
1	เครื่องคอมพิวเตอร์ ทรานซิวต์, Notebook, Palm	51.36	122.32	134.88	322.83	370.63	259.99
2	ส่วนประกอบของอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์	16,080.17	17,279.60	15,794.61	18,471.39	16,666.30	19,387.04
3	เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์	4.98	3.39	4.84	16.15	16.59	5.81
4	วงจรรวมและไมโครแอสเซมบลี (Integrated Circuit)	8,527.61	6,797.76	6,700.53	8,456.92	8,200.31	6,982.89
5	วงจรมพิมพ์ (Printed Circuit)	1,169.41	949.49	855.09	954.80	955.10	607.18
6	ตัวเก็บประจุอิเล็กทรอนิกส์	206.50	219.06	231.73	340.58	351.63	346.57
7	เครื่องโทรศัพท์	407.11	365.41	245.48	272.95	295.29	325.10
8	เครื่องโทรพิมพ์	38.00	43.97	131.99	256.87	89.05	138.88
9	เครื่องโทรสาร	134.40	112.01	77.60	28.92	10.36	7.92
10	เครื่องอุปกรณ์ใช้สำหรับโทรศัพท์หรือโทรเลข อุปกรณ์อื่น ๆ	411.34	846.80	702.84	1,045.24	1,038.20	941.93
11	เครื่องส่ง-เครื่องรับวิทยุโทรเลข วิทยุโทรศัพท์ เครื่องเรดาร์	1,032.01	987.41	650.50	1,118.50	1,063.53	1,232.79
12	Mobile Telephone	122.37	110.73	124.77	171.07	193.43	149.35
13	ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ	975.69	930.05	777.56	1,084.97	1,118.44	603.63
14	ตัวเก็บประจุไฟฟ้า (CAPACITOR), Resistor	448.68	480.00	397.07	505.03	590.66	338.10
รวมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์		29,609.62	29,247.99	26,829.47	33,046.20	30,959.51	31,327.19
รวมทั้งหมด		45,941.74	47,015.32	42,475.09	53,317.58	53,069.92	54,156.62
อัตราการเพิ่ม		-	2.3%	(7.5%)	16.1%	15.5%	17.9%
ยอดส่งออกรวม มูลค่าล้านบาท		1,679,988.21	1,577,453.20	1,474,433.40	1,766,016.98	1,587,225.82	1,703,361.17

(ที่มา: สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์, 2556)

จากมูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างปี 2553-2555 พบว่ายังคงมีมูลค่าสูงอย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าในช่วงปลายปี 2554 ประเทศไทยจะเผชิญกับปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ ใน 4 เขตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ อันได้แก่ เขตอุตสาหกรรมโรจนะ เขตอุตสาหกรรมไฮเทค เขตอุตสาหกรรมบางปะอินในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเขตอุตสาหกรรมนวนครในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความเสียหายในกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำกลางน้ำและปลายน้ำรวมถึงการส่งออกและนำเข้าสินค้าทั้งระบบ นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนและส่งผลให้การลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ เกิดการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปในกลุ่มประเทศอาเซียนเช่นประเทศเวียดนาม ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น แต่ในปี 2555 มูลค่าการส่งออกชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์กลับมีมูลค่าสูงกว่าปี 2554 ไม่ต่างจากในช่วงปี 2553 ซึ่งเป็นไปในทิศทางสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุทธิพงษ์ชัย ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) ที่ได้กล่าวในงานสัมมนา Factories of The Future For Thailand 2556 ว่า ปัจจุบันอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ฟื้นตัวแล้ว โดยโรงงานกลับมาผลิตเกือบ 100% ยกเว้นโรงงานที่ย้ายฐานการผลิตไปพื้นที่อื่นและย้ายไปต่างประเทศ เพราะบริษัทแม่ต้องการให้กระจายความเสี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสินค้าขาดแคลนเมื่อฐานการผลิตในภาคกลางของประเทศไทยประสบปัญหา

ทั้งนี้แม้ว่าอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จะมีมูลค่าการส่งออกมากขึ้นหรือมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิเช่น ความผันผวนของค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ หรือค่าเงินในภูมิภาค ทำให้เกิดการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งที่มีสินค้าใกล้เคียงกัน การเปิดเสรีทางการค้า มาตรการกีดกันทางการค้า หรือความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุน เป็นต้น แม้ว่าการแข่งขันในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านมา ประเทศไทยจะได้เปรียบในปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ศักยภาพและความสามารถของฝีมือแรงงานไทย ความสามารถทางการตลาด และการบริหารจัดการนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมทั้งนโยบายสนับสนุนจากรัฐซึ่งเป็นกลไกให้การพัฒนาหรือการบริหารจัดการธุรกิจอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เกิดประสิทธิผล แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมเป็นอันหนึ่งอัน

เดียวกันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนในปี 2558 ที่จะรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ย่อมส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน การลงทุนในเขตประชาคมอาเซียนที่มีความเสรีมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ทำให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการหรือตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการแข่งขันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้จากผลการจัดอันดับของสถาบันการจัดอันดับนานาชาติ IMD ยังพบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลงจากอันดับที่ 26 ในปี 2553 เป็นอันดับที่ 27 ในปี 2554 และเป็นอันดับที่ 30 ในปี 2555 ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลย้อนหลังในตารางจัดลำดับด้านล่าง จะพบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา ถึงแม้ว่าในบางปีจะมีลำดับที่ดีขึ้นแต่ก็เป็นไปในลักษณะที่ไม่มีเสถียรภาพ (ข้อมูลจากสถาบันการจัดอันดับนานาชาติ IMD)

ตารางที่ 1.2 แสดงการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ปี	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012
IMD Ranking	18	21	30	30	33	31	30	26	25	29	33	27	26	26	27	30
เหตุการณ์	2 กรกฎาคม 2540 การลอยตัวของค่าเงินบาทและเหตุการณ์ต้มยำกุ้งในเอเชียที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเอเชีย	เหตุการณ์ ข้ามปี ค.ศ.2000-ธุรกิจด้านไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ชะลอตัว	11 กันยายน 2544 การก่อวินาศกรรมทางอากาศที่อเมริกา และอเมริกานูกอัฟกานิสถาน	19 มีนาคม 2546 อмерикานูกอริก	1 มกราคม 2548 ระบบโควต้าสิ่งทอยกเลิกตามข้อตกลง WTO	ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง	ภาวะราคาน้ำมันผันผวนและเศรษฐกิจอเมริกาชะลอตัว	เศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัวส่งผลให้การส่งออกของประเทศไทยหดตัวอย่างรุนแรง	วิกฤติเศรษฐกิจในประเทศกรีซส่งผลกระทบต่อประเทศในยุโรปและทั่วโลกและปัญหาหมาหาอุทกภัยของไทยช่วง ค.ศ.-ช.ค. 2554 ส่งผลทำให้การส่งออกของไทยชะลอตัวลง							

จากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้ดียิ่งขึ้น ก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2558 โดยกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการรวมทั้งความสามารถในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือมีวิธีการบริหารจัดการของภาคเอกชนที่แต่ละองค์กร มีการบริหารจัดการแตกต่างกันตามลักษณะของกิจการ ภารกิจ ศักยภาพการบริหารจัดการ และศักยภาพในการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสัยทัศน์หรือศักยภาพของผู้บริหารในแต่ละองค์กรที่มีต่อการบริหารจัดการในองค์กรโดยตรง

นอกจากนี้แล้วปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์คือการกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานสากลในแต่ละโซนการค้า โดยแต่ละกลุ่มประเทศเช่น โซนสหรัฐอเมริกา โซนยุโรป หรือ โซนเอเชีย ต่างกำหนดเกณฑ์คุณภาพในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานแตกต่างกันออกไป ส่งผลทำให้อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ต้องปรับปรุงการบริหารจัดการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว ซึ่งในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยต้องมุ่งเน้นเกณฑ์การบริหารจัดการตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานที่ถูกค่าให้การยอมรับ โดยในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญและมีแนวทางที่ชัดเจนในการสร้างบรรทัดฐานความเป็นเลิศขององค์กรอย่างชัดเจน อาทิ จากการศึกษาค้นคว้าจาก Business Excellence (BE) Framework ของประเทศสิงคโปร์ พบว่าในประเทศที่ประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันในลำดับสูง จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานของตนเองขึ้นและใช้ปฏิบัติเพื่อจัดลำดับขีดความสามารถขององค์กรภายในประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันและเกิดการปรับปรุงประสิทธิผลและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรของตนเองอยู่ตลอดเวลา เมื่อองค์กรใดมีขีดความสามารถที่เข้าตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดจะมีรางวัลเป็นประกาศนียบัตรและของขวัญแห่งความสำเร็จให้แก่องค์กรนั้นๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกา มี US Malcolm Baldrige National Quality Awards ในยุโรป มี EFQM (European Foundation for Quality Management) Excellence Awards ในญี่ปุ่น มี Japan Quality Awards และในออสเตรเลีย มี The Australian Business Excellence Awards ใช้เป็นมาตรฐานในการจัดลำดับความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรเป็นของตนเอง องค์กรใดที่ได้รับรางวัลในประเทศของตนก็จะเป็นองค์กรที่ดีมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการประยุกต์ใช้หลักเกณฑ์ของ Business Excellence Framework หรือ Singapore Quality Award (2013) ของประเทศสิงคโปร์ ว่าจะสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กรในประเทศไทยได้

เพียงใด ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันว่าอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้เผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ และการเมืองทำให้แต่ละองค์กรต่างต้องมุ่งแสวงหากระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อทำให้ธุรกิจยังสามารถดำเนินงานได้ต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการหรือมีต้นแบบและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้นและสามารถแข่งขันกับกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศต่างๆ ได้มีศักยภาพยั่งยืนและมั่นคงพร้อมทั้งเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานสากล

การศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาต้นแบบหรือแนวทางการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว ให้สามารถดำเนินธุรกิจท่ามกลางสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งยังมีความสำคัญและมีประโยชน์ในทางวิชาการ โดยสามารถนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรที่ศึกษาเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาประเทศ รวมถึงหน่วยงานที่มีการประกอบการดังกล่าว จะได้นำองค์ความรู้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงาน ขั้นตอนในการพัฒนาองค์กร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 สภาพปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเป็นอย่างไร

1.2.2 ต้นแบบองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

1.3.3 เพื่อศึกษาและพัฒนาออกแบบต้นแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาต้นแบบประสิทธิภาพการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีขอบเขตการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1.4.1 การวิจัยต้นแบบประสิทธิภาพการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งได้จากตัวแทนผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการฝ่าย ผู้จัดการแผนก และเจ้าหน้าที่แผนกต่างๆ ของบริษัทที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้สนับสนุนข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.4.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มบริษัทเอกชนผู้ทำการผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการในประเทศไทย โดยกำหนดจากกลุ่มบริษัทที่มีมูลค่าการผลิตและการส่งออกมากที่สุดพร้อมทั้งบริษัทที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าหรือบริษัทที่ได้รับรางวัลนวัตกรรมแห่งชาติ และทุกบริษัทต้องเป็นสมาชิกของสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 10 บริษัท (สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์, 2556) และกลุ่มที่สอง คือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 - มีนาคม พ.ศ. 2557

1.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) พร้อมทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary)

1.4.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาต้นแบบประสิทธิภาพการบริหารจัดการของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยปรับปรุงกรอบแนวคิดมาจาก Singapore Quality Award (2013) ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการในด้านต่างๆอันประกอบด้วย

ด้านภาวะผู้นำ ด้านการจัดการความรู้ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านหุ้นส่วนทางธุรกิจผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

1.5 นิยามศัพท์

ต้นแบบ หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงานดีมากยิ่งขึ้น โดยมีปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกันอย่างเป็นระบบ เช่น ภาวะผู้นำ การจัดการความรู้ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ หุ้นส่วนทางธุรกิจผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เป็นต้น

อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง กลุ่มบริษัทเอกชนผู้ผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย เช่น บริษัท เวสเทิร์นดิจिटอล (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ซีเกทเทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทโอเนียร์ แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท แคลคอมบี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท ฟอรัท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ชัมมิท อิเล็กทรอนิกส์ คอมโพเนนท์ จำกัด บริษัท เอสเอ็มที อินดัสตรีส์ จำกัด บริษัท ซินเนอร์ยี เทคโนโลยี จำกัด และบริษัท เม็กเท็ค แมนูแฟคเจอร์ริง คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด เป็นต้น

ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการบริหารจัดการ ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการบริหารจัดการ ทัศนคติ และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การนำทีมที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน พร้อมทั้งภาวะผู้นำต้องเป็นที่ยอมรับในองค์กรสามารถสร้างศรัทธาความน่าเชื่อถือให้กับบุคคลในองค์กร หรือความสามารถในการกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรสามารถนโยบายไปสู่การปฏิบัติและบูรณาการให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการความรู้ในระดับบุคคล ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญกับบุคลากร โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองและกลุ่ม หรือ Tacit Knowledge ของผู้ชำนาญงาน และการจัดการความรู้ในระดับองค์กร ได้แก่ การจัดการทำระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการ โดยการจัดองค์ความรู้ในส่วนของแต่ละฐานข้อมูลขององค์กรเพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูล สามารถนำข้อมูลและความรู้หรือ Explicit Knowledge ไปใช้ได้ถูกต้อง อันนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจในการบริหารจัดการ หรือสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาองค์กรได้ทันที

การจัดการทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การสรรหาคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่องค์กร กล่าวคือ การสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมให้เข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร การจัดดำเนินการพัฒนาบุคลากรในองค์กร อาทิเช่น จัดฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้ และการชำระรักษาบุคลากรให้อยู่กับองค์กร อาทิเช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการของบุคลากร ที่เหมาะสม เป็นต้น เพื่อให้บุคคลอยู่กับองค์กรและนำเอาศักยภาพเหล่านั้นมาพัฒนาองค์กรได้อย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ

หุ้นส่วนทางธุรกิจผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กลุ่มลูกค้าได้แก่ กลุ่มผู้บริโภค ลูกค้าประชาชนที่สั่งซื้อสินค้าและบริการจากองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กรและนอกองค์กร ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ผู้ปฏิบัติงาน ผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้จัดจำหน่าย และผู้จัดส่งสินค้า ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หมายถึง ความรับผิดชอบต่อองค์กรมีต่อลูกค้า อาทิเช่น ผู้ซื้อสินค้าและบริการได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมเป็นธรรมทั้งด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ และความรับผิดชอบต่อองค์กรมีต่อกฎหมายและนโยบายรัฐ ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย ให้การส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐที่มีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงต้นแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ นำมาสู่การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน

1.6.2 สามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดแนวคิด และมุมมองใหม่ ๆ ด้านต้นแบบของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในประเทศ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับภาควิเคราะห์องค์กรอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย